

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 121. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, május 30.

Poroszkay Béla az uzoratorvényről.

Nagybecskerek, május 30.

A fővárosi lapokból értesült közönségünk, hogy a magyar gazdaszövetségnek folyó hó 27-dikén az uzoratorvény kiegészítése tárgyában tartott értekezletén meggyenk főügyésze is résztvett.

Miután a fővárosi lapok az értekezlet lefolyásáról szóló tudósításukban csak azt közölték, hogy főügyésünk a torontáli viszonyok ösmertetése után az említett törvény kiegészítésének szükséges voltát szinte elismervén, főleg a szövetségi ügy fejlesztését javasolta, olvasóink érdekeltségét kielégíteni véljük azzal, hogy a felszólalás lényegét közöljük.

Főügyésünk azzal kezdte felszólalását, miszerint azon tapasztalat indítja felszólalni, hogy törvényhatóságunk egyes községeiben tulajdonképp az 1897-dik évben bekövetkezett nagy gabonaáremelkedésből kifolyólag, a szokásos gabonaelővételek címén indított uzoraperek teremtettek gabonauszorát. Az előtt a gabonaelővételeket uzorának minősíteni senkinek sem jutott eszébe, évtizedek óta oly üzlet volt, melylyel a tavaszkor megszorult gazda magának pénzt szerzett, habár tudta, miszerint kész gabonájáért aratás után nagyobb árt kaphatna.

Az említett perek és nevezetesen a gabonaelővételek ellen indított hivatalos eljárás következtében a tisztességes nagykereskedők Strasser és König, Schlezinger és Polákovits, meg mások visszahúzódtak az említett kötésektől, és helyüket elfoglalták a falusi kiskereskedők.

Ezek nem elégszenek meg az említett nagykereskedők által igényelt, az előlegezett vételár kamatát, a felmerülő szállítási költséget, ügynöki díjat és a polgári hasznot magában foglalt árkülönbözettel, hanem számítva a hozzájuk forduló kigazda eselleges kifogásaira, a bekövetkező

bünperre, aránytalanul nagy haszon mellett vesznek csak gabonát, úgy hogy az valóban uzsora és pedig annál nagyobb, mert néhol az előlegezett vételárba szatócsüzletük drága portékáját is betudják.

Az előadott tapasztalat arra int: az uzoratorvény kiegészítésénél a legnagyobb óvatossággal eljárni és az érdekelte kereskedelmi körök nézetére is súlyt fektetni, nehogy túlzott vagy félremagyarázható intézkedések a forgalom szabadságát közgazdasági állapotaink hátrányára károsítsák. Minthogy azonban az uzoratorvény rendelkezései, dacára annak, hogy 1. §-a alapján egyes tekintélyes jogászok szerint nemcsak a tiszta pénzkölcsönnel, hanem mindennemű hitelezéssel üzőtt, tehát az ugynevezett dologi uzsora is büntethető, törvénykezési gyakorlatunknak észlelt ingadozásai folytán hiányosoknak mutatkoztak és a gyöngékeknek nagyobb védelme kívánatosná vált, ugyancsak kiegészítése szükséges és pedig egy külön törvénnyel, mert a büntetőtörvény revíziója és az általános polg. törvénykönyv meghozatala még hosszú évekig elhúzódhat.

A törvény megalkotásánál célszerű lenne a svájci uzoratorvényt figyelembe venni, végre oly esetekben, midőn a polgári vagy kereskedelmi bíróság az uzsora ismérveit észleli, annak hivatalból leendő üldözését elrendelni.

Folytatólag hangsúlyozta tiszti főügyésünk, hogy hiu remény lenne bármily szigorú és a bírói belátás alkalmazásának még oly tág teret engedő uzoratorvény meghozatalától az uzsora megszünetését remélni, mert százados tapasztalatok bizonyítják, hogy addig, míg egyrészt könnyelmű, nyilvános botránytól felő emberek, másrészt kapzsi, embertársaik gyöngességét, szorult helyzetét kiaknázó társadalmi elősídek lesznek, addig uzsora is lesz. Szigorú uzoratorvények csak az uzorapénzt drágítják. Az uzsora megszün-

tetése nem jogpolitikai, hanem gazdasági kérdés. Megszüntetése egyedüli eszköz hitelügyünk és nevezetesen szövetségi ügyünk fejlesztése. Szaporítsuk hitel- és értékesítő szervezeteteink számát, és alapítsunk ott, hol a kereskedői verseny hiányában tényleg áru-uzsora van, fog asztási szervezeteket, tegyük azokat képessé arra, hogy a gazda és iparos jogosult személyi és áruhitelét kielégíthesse, akkor mind szűkebb körre fogjuk az uzorát szorítani. Teljesen megszünetni semmiféle módon nem lehet.

Ez álláspontból kiindulva kívánatos lenne, hogy a gazdaszövetség ne csak az uzoratorvény kiegészítését sürgesse, hanem az említett szervezetetek szaporítása, működésüknek hathatósabbá tétele céljából is megfelelő lépéseket tegyen.

Visszavont petíció. Mint ismeretes, több zichyfalvi kerületi választó polgár megtámadta gróf Karátsonyi Jenő mandátumát. A kérvényezők, mint teljesen megbízható forrásból jelentik, tegnap a módosi közjegyző előtt a petíciót visszavonták.

Az iparkiallítás.

— május 30.

A Franz J. L. takarékpénztári igazgató elnöke alatt működő bizottságnak hozzánk beérkezett második ívén Reitter Oszkár eddigi gyűjtése következő:

1. Knáb Ádám egy pár sevro cipő.
2. Reitter Oszkár egy pár sárga bagaria bergsteiger Kelemen Péternél.
3. Liptay Dezső esőköpenyeg Grünbaum Vilmos cégnél.
4. Dr. Magyar Károly 2 pár füzös gyermekcipő Wilhelm Ferenénél.
5. Dr. Magyar Károly 1 drb méhkaptár Gomilkovics Lenhárdnál.
6. Özv. Steinbach Antalné egy kétágu tisztogató létra Korényi Lászlónál.
7. Özv. Hegedüs Miklósné 1 pár kivagott lakeipő.

A „TORONTÁL“ tácrája.

A tőzsdésleány regénye.

A regény ott kezdődött, mikor a fiatal ember szivart ment vásárolni. Csak úgy betévedt a boltba, mikor utja történetesen arra vezetett. A leány formás, karcsu alakja, nagy, izzó fekete szemei, hosszú pillákkal árnyékolva s az arcát körülömlő dus, fekete haja tetszett neki s mialatt az eléje nyújtott dobozból válogatta a szivarokat, lopva reá nézett.

Róának is tetszett a fiatal ember, legalább sokáig és mélyen nézett a fiatal ember szemébe.

Aztán elmúlt egy idő, míg a fiatal ember ismét megjelent a boltban, de még akkor sem beszéltek egymással. Ismét elmúlt egy hét s mikor újra megjelent, egyedül találta a leányt a boltban. Róza kedveskedni akart a vevőnek s a szivarokból új csomagot bontott fel.

A késői ősznek langy melege beköszöntött a nyitott ajtón s valami csodálatos, kábító érzés ejtette foglyul az egyedül levőket. A leány kissé oldalt állott s a mint lehajolt, a vörös ujjas fölött élénken vált ki hófehér, szép metszésű nyaka. A fiatal ember fölé hajolt s csókot lehelt a bársonyfinom hőrre.

— Legfeljebb össze fog szidni, gondolta magában. Az pedig megér egy lopott csókot. Csakhogy Róza nem azt tette.

Visszaforodult mosolyogva, ártatlanul és csókra nyújtotta pici ajkát és szivták az édes mézet gonáalanul, nem törődve, nem félve, hogy a nyitott ajtón valaki váratlanul beléphet.

A leány érezte, hogy most jelent meg a

valóságban álmainak eszményképe, kivel sorsát minden habozás nélkül megosztaná.

S miért ne? Az a kis bolt, mely tulajdona, nagyon szépen jövedelmez, pár ezer forintja is már félre van téve, a kelengye készen; egészen elfogadható parthie.

Mikor az első mámorból kissé fölocsudtak, elhatározta, hogy ezt nem engedí kiskislani kezeiből.

— Az az ember, akit többször látott itt, nem a férjem ám!

— Hát ki?

— Egy rokonom. Attól bátran eljőhet többször is.

A fiatal ember élt az engedélyvel s ezentul többször is ellátogatott. Róza mindjobban megszerette s alig várhatta az időt, mikor ismét láthatta.

— Vasárnap nem leszek itt, mondá a fiatal embernek egy izben, szeretnék valahová kirándulni.

— Hát menjünk a zöldbe.

— Ligetbe, vagy a Svábhegyre nagyon köznapias. Valami nagyobb kirándulásra szeretnék menni, a hol önnel sok-sok beszélni valóm volna. Menjünk például Szentendrére. Igen, igen, ott egy ismerősöm is van, vendéglősné, majd ahhoz megyünk.

Elérkezett a vasárnap. Mindketten nagyobb gondot fordítottak külsejükre, mint máskor s mint boldog szerelmes pár mentek ki a vicinális vasúthoz.

Az ősz már itt volt a maga szomorú, lehangelő ridegességében. A letarolt szürke földdarabok egymásután tűnedeztek s az utak mentén alig pár ember haladt, látogatóba vagy onnan jövet.

Mikor utazásuk céljához értek, felkeresték az ismerős vendéglőt s a kertben leültek egy

asztalhoz, melynél senki sem volt. Az északról jövő szél csipősen rohant végig a kert lugasai közt s Róza fázékonyan vonta össze mantliját, de azért nem akart a meleg szobába menni.

— Csak maradjunk, itt jobban érzem magamat s aztán zavartalanabban beszélhetünk.

Egy kissé megpihent, mialatt gondolatait szedte rendbe, szinte látni lehetett arcán, hogy ettől függ minden boldogsága.

— Nem gondolja, hogy ismeretségünknek valami céljának kell lenni?

— Oh igen, hiszen van is.

— Mi?

— Hogy szeretjük egymást.

— De ösmerhet már annyira, hogy feltételezheti rólam, mikép nem vagyok könnyelmű leány. Van egy kis vagyonom, jó házból való vagyok, megvan a társadalmi műveltségem, hogy egy embert boldogíthatok . . . Azt hiszem, ebből eleget érthetett, most nyilatkozzék.

— Mit mondjak?

— Azt hiszem, ebben az esetben egy fiatal ember tudja kötelességét és öszinteséggel szemben hasonló öszinteséggel felel: vagy-vagy!

— Jól van, tehát öszinte leszek. Boldognak érezném magamat, ha enyémnek mondhatnám, de azt már nem tehetem, mert feleségem van . . .

Róza elsápadt, homályosuló, megtört szemével egy ideig mereven nézett a beszélőre s aztán leborult a kék kockás asztalkendőre és úgy zokogott keservesen.

— Miért nem mondta mindjárt, elején! A férfi hallgatott, csak a fákról leesett száraz galy zörgött a befedetlenül maradt asztalon . . .

Tenus Tivadar.

8. Moldoványi László 30 drb. kötőfék Pálfi kötelesnél.

A Tóth István pénzügyigazgató elnöklete alatt álló bizottságtól eddig egy ív jutott hozzánk. Weisz Soma gyűjtése:

1. Dr. Dellimanics Lajosné fényképek Oroszy Lajosnál.

2. A zárda főnöknője 1 mosdó szekrény Stein Mihálynál.

3. Berényi Bódog 2 pár cipő.

4. Csillag M. Miksa 1 fürdőkádból.

5. Hiller Arnold előszoba-szekrény Kuss asztalosnál.

6. Hiller László angol pihenő szék ifj. Keks Sebestyénnél.

7. Végh Károly 2 pár cipő Paul Tamásnál.

8. Szalay József egy könyvvállvány.

9. Dr. Végh Lajos 2 pár gyermekecipő.

10. Botka Béla ó-német asztal és ülőpad.

Meghívó.

A torontálmezei magyar közművelődési egyesület folyó évi május hó 31-én, azaz szombaton délután 3 órakor tarja ez évi rendes közgyűlést a községi népiskola könyvtári helyiségében, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatósági jelentés.
3. Pénztári és számvizsgáló-bizottsági jelentés.
4. Könyvtári jelentés.
5. Költségelőirányzat megállapítása.
6. Indítványok.
7. Hitelesítők kiküldése.

Az elnökség.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 1/2-8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7/2 óráig nyitva marad.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Korona-szálloda mellett.

Május 31. A torontálmezei közművelődési egyesület közgyűlése.

31. Nagybecskereki polgári dalegyet mulatsága (Schäfer-féle vendéglő).

Junius 6. Gróf Bethlen Miklós főispán beiktatása.

Julius 6. Kereskedő ifjak egyletének mulatsága a kincstári erdőben.

— **Urnajpa.** Verőfényes, szép időben folyt le tegnap városunkban a róm. kath. világ legszébb ünnepe, Urnajpa. Az ünnepi istentisztelet délelőtt 9 órakor vette kezdetét, mely után Szabó Ferenc apát-plébános fényes segédlettel vezette az ünnepi menetet, melyen a polgári és katonai hatóságok és a tanítványok növendékei vettek részt. A körmenet sorban a Daun-féle háznál, a törvényszék, zárda és Benkovich-féle gyógyszerháznál felállított és gyönyörűen feldisztített sátrókápolnákhöz ment, ahol a gimnáziumi énekkar adott elő egy-egy egyházi éneket szép precizitással Herr Ödön tanár vezetésével. A körmenetben a helybeli honvédszázalaj két százada vett részt, mely mind a négy oltár előtt disztüzet adott.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Schaub Jakab antalfalvai adóhivatali gyakornokot a kulai adóhivatalhoz adóhivatali tisztte ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A főispáni beiktatás.** Gróf Bethlen Miklós főispán beiktatására érkezett vendégek közül a beszéllásoló-bizottság eddig a következők szállásait állapította meg: Zákó Milán főispán Keller József-nél fog lakni, dr. Radda Ignác pancsovai városi bizottsági tag dr. Billitz Bélánál, dr. Dózsa Sámuel esanádmezei tisztí főügyész dr. Holländer Lászlónál, André László pénzügyigazgató dr. Nagy Dezső-nél és Szentes Vidor csanádmezei biz. tag pedig Kiss Sándor törvényszéki bírónál fog lakni.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A földmívelésügyi miniszter a „Torontálmezei gazdasági egyesület” fiókját képező „Nagykomlósi gazdakör” alapszabályait bemutatási záradékkal látta el.

— **Eljegyzés.** Tauber Ottó padei földbirtokos tegnap jegyezte el Polgár Jolán urhölgyet, dr. Polgár Sándor törvényszéki bíró szép és nagyműveltségű leányát.

— **A temesvári tábla új tanácselnöke.** A temesvári kir. ítélő táblánál megüresedett tanácselnöki állásra a király, mint a hivatalos lap közli, Németh Gyula pozsonyi ítélő táblai bírót nevezte ki.

— **Torontáliai király asztalánál.** A király a fővárosból való elutazása előtt tudvalevőleg delegációs ebédet adott. Az ebéden a torontáliai közül Daniél Ernő báró, Tallian Béla v. b. t. tanácsosok és Papp Géza orsz. képviselő vettek részt.

— **Megyes püspökünk betegsége.** Dessowffy Sándor püspök állapotában, mint Szegedről jelentik, ujabban javulás állott be. Fájdalmai csillapodtak és nyugodtan töltötte az éjszakát. Vasárnap még oly súlyos volt az egyházfejedelem állapota, hogy környezete komolyan aggódott érte. Szerencsére azonban hétfő óta javulás útján van az egyházfejedelem, aki tegnap titkárával hosszabban el is beszélgetett. Gyuritz Sándor dr. és Zápori Nándor dr. naponként többször is meglátogatják a püspököt és az orvosok, kik a püspököt nagy gondnal ápolják, remélik, hogy az egyházfejedelem rövidesen visszanyeri teljesen egészségét. Ha a püspök hamarosan fel is gyógyul, arra nincs kilátás, hogy Szegedről két héten belül elutazhasson. A főpásztornak roppant kell vigyázni egészségére és csak az esetben engedik orvosai utazni, ha már semmi komolyabb veszedelemtől nem kell tartani. Addig többször Szegedre megy Bieder dr. temesvári főorvos, a püspök tanácsosa is, hogy a beteg egyházfejedelemet gyógykezelje.

— **Városi közgyűlés.** A városi képviselőtestület szerdán délután három órakor dr. Grandjean József polgármester elnöklésével folytatós közgyűlést tartott, a melyen az oppovai és a német negyedbeli ovodák építésére megtartott árlejtés ügyét tárgyalták. Mattanovich György jegyző előadta, hogy a szerdán délelőtt tartott árlejtésen a német negyedbeli ovoda építésére Leth Fülöp 15%-al és Hoff Nándor és társai alkalmi építő iparesport 9% százalékkal tették a legkedvezőbb ajánlatot, az oppovai ovoda építésére pedig ez utóbbi cég ajánlata 12%, árendeménnyel a legkedvezőbb. Ennek alapján a képviselőtestület kimondta, hogy a német negyedbeli ovoda építését Leth Fülöpre bizza, az oppovai ovoda építését pedig Hoff Nándor és társai alkalmi építőipari csoportra, mely a tizenkét százalékos árendeménnyel kívül még első osztályú téglákat is biztosított. Azután Zachariás tanácsos előterjesztést tett a váraljai-utcaiban építendő ovodára vonatkozólag. Ezt az ovodát ugyanis csak át akarták alakítani, de a terveket a miniszter nem hagyta jóvá s azt kívánta, hogy építsenek rá az eddigi ovodára. A városi tanács fölterjesztéssel akart élni, mert a vert falra nem lehet ráépíteni. Ezt most ő fölöllegesnek tartja, hanem azt javasolja, hogy mivel a mostani árlejtés olyan kedvező volt, hogy mintegy 3000 korona fölöslege lesz a városnak, ezt a pénzt fordítsák a váraljai-utcai ovoda ujjáépítésére s a képviselőtestület mindjárt bizza meg a tanácsot az árlejtés kiírásával. A közgyűlés a javaslatot el is fogadta. Ezután tárgyalták a pénzügyminiszter leiratát a vámsorompóknál szedett kövezetvám ügyében. A város ugyanis fölterjesztette a miniszterhez a kövezetvám tarifáját jóváhagyás végett. A miniszter azonban leküldte az iratokat, hogy azokat több adattal egészítse ki. Így mutassa ki, hogy a kövezet a forgalomnak megfelel és hogy a tarifa jóváhagyását maga a képviselőtestület kérelmezze. A tanács ezért a miniszter kívánságának megfelelően a vámtarifát a közgyűlés elé terjesztette. A közgyűlés tudomásul vette és kémi fogja a minisztertől a jóváhagyást. A városi mérnök egyben bizonyítványt csatol a fölterjesztéshez a kövezetvám s azután az iratokat a város újból felterjeszti a miniszterhez. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **A Torontálmezei magyar közművelődési egyesület** igazgató-tanácsa szerdán délután Balázs József egy. igazgató elnöklete mellett ülést tartott, melyen jelen voltak: dr. Klein Mór, Jeszenszky Nándor, Streitmán Antal, Szalay József, dr. Nagy Dezső, Baaden Károly, Szegfű Sándor, Wégling István, Rácz Jakab és Rédl Ferenc egy. főtitkár. Az ülés legfőbb tárgyát az évi zárszámadások és a jövő évi költségvetés megállapítása képezte. A zárszámadások a következő adatokat tüntetik fel: A múlt évi bevétel volt 2549 kor. 63 fill., a kiadások 2158 kor. 43 fill. Marad eszerint pénztári készlet 391 kor. 20 fill., amelylyel együtt az egyesület vagyona kitesz 12.143 kor. és 58 fillért. A költségvetés tárgyalásánál élénk vitát provokált

az a körülmény, hogy azt az egyleti évre mindíg július 1-én állapítják meg, míg az évi zárszámadásokat a polgári év végén december 31-én állítják össze. Ebből azután az a visszas állapot fejlődik, hogy a zárszámadás és költségvetés össze nem egyeztethető. A jelen voltak élénk eszmecserét folytattak a tárgyban, míg végül elfogadták Baaden Károly abbeli indítványát, hogy készítették egy 1903. évi január 1-ig terjedő pótköltségvetés, ezental pedig egy a zárszámadások, mint a költségvetés jan. 1-től dec. 31-ig, azaz polgári évre állíttassanak össze. Az igazgatóság ezután örömmel vette tudomásul a könyvtáros jelentését, mely szerint az egyesület könyvtára az idén 86 kötettel gyarapodott és így jelenleg 948 műből, illetve 1600 kötetből áll.

— **Uj csendőrörök felállítás.** Említettük, hogy a belügyminiszter rendeletet bocsátott ki az összes törvényhatóságokhoz, hogy a megyékben levő nagyobb csendőröröket decentralizálja, hogy a közbiztonsági megelőző szolgálatot előnyösebben és hatásosabban teljesíthessék. A belügyminiszter erre a rendeletre hivatkozva most értesítette Torontálvármegye alispánját, hogy a decentralizációnak a helyszínén való tanulmányozására Torontálvármegyébe poszticipi Kosztk Pál csendőralezredes és Petroczy L. miniszteri titkár küldettek ki. Felhívja a miniszter a törvényhatóságot, hogy a kiküldötteket működésükben mindenben támogassa.

— **Az adókezelés megvizsgálása.** Jankovics János pénzügyminiszteri osztálytanácsos tegnap városunkba érkezett, hogy megvizsgálja a pénzügyigazgatóságnál az adókezelést. A miniszteri kiküldött Temesváron járt legutóbb, ahol szintén az adóügyeket vizsgálta. A nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál ma kezdte meg a vizsgálatot, ami előreláthatólag több napig fog tartani.

— **Az esküdtek összeírása.** Az esküdtképes polgárok összeírására kiküldött bizottság ma befejezte működését és beterjesztette az alaprajstromot. A bizottság 521 esküdtképes polgárt irt össze 1903 évre. A lajstromot június 1-től 15-ig közszemlére teszik ki a városházán s ez idő alatt lehet ellene észrevételeket tenni.

— **Iskolaszéki ülés.** Az izraelita iskolaszék dr. Mangold Samu elnöklete alatt folyó hó 28-án ülést tartott a hittani évszázó vizsgálatok idejének és sorrendjének megállapítása céljából. Napirend előtt Weisz Izidor, a Ferenc József-rend lovagja az iskolaszék figyelmét felhívta azon körülményre, hogy Banyai Jakab, jelenleg községi iskolai tanító, jelen tanév végével 30 évi tanítói működését betölti. Lendület szavakban kiemelte nevezett tanítónak nagy érdemeit, melyeket mint hitfelekezeti tanító a volt izraelita iskolánál 18 évi működése alatt szerzett; különösen az ő érdemének tudta be, hogy a volt német tannyelvű iskola tiszta magyar nyelvűvé vált. okszerű oktatása által egy generáció műveltségének alapját vetette. Indítványozza, hogy az iskolaszék Banyai Jakab tanítónak a népoktatás és magyarosítás terén szerzett érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíttesse. Az iskolaszék az indítványt egyhangulag elfogadta. Az évszázó vizsgálatok sorrendjét legközelebb fogjuk közölni.

— **A hidak javítása.** Hogy a vashidak építésére milyen szükség volna már, azt legjobban bizonyítja az, hogy a mostani fahidakat egymásra javítani kell, ami most már körülbelül pazarlás számba megy; a javítást azonban a közbiztonság megköveteli. Így most ujabban Jakoby Gábor városi mérnök a nagy hidról konstataulta, hogy tatarozásra szorul s el is készítette a javításról a költségvetést, a mely szerint az 1062 kor. 32 fillérbe kerül. A mérnök javasolja, hogy a javításra minél előbb írja ki a város az árlejtést, olyan föltétellel, hogy a munkát négy nap alatt végre kell hajtani s úgy kell a hidon dolgozni, hogy a forgalom se akadjon fönn. — Itt egyuttal megemlítjük, hogy a kishidnak 615 kor. 2 fillér költséggel előirányzott javítási munkálataira ma délelőtt tartották meg az árlejtést, a melyen a legkedvezőbb ajánlatot Napholz Ágoston tette 5% árendeménnyel.

— **Bátor életmentő.** Szerdán délután Urzó Ferenc és Tolveth Ferenc, helybeli fiatal emberek a Bégában, a Rosenfeld-uszoda környékén fürödtek. Urzó addig uszkált a Béga közepén, míg egyszer a göres lepte meg a karját. Már-már elmerült, mire Tolveth Ferenc Urzó segélykiáltására odauszott és a fulladozót saját élete kockázatásával a partra vonszolta. Az összegyűlt közönség lelkes tapssal fogadta a bátor életmentőt.

Vágó Pál ünneplése. Vágó Pált a Nagybecskereken is kedvelt festőművészt szegedi árvizképeinek nagy sikere alkalmából most mindenfelé ünneplik. A szegedi ünnepek után újabban a jövő hónapban szülőfaluja Jászapati rendező tiszteletére ünnepet, Jászberény város képviselő-testülete pedig diszközgyűlést tart ez alkalommal, a melyet társas ebéd követ, este pedig hangverseny és táncmulatság lesz.

A veteránok majálisa. A pirosnak elkeresztelt szürke pünkösöd után a tegnapi Urnapja végre meghozta azt a bizonyos, immár csak a költők leírásából ismeretes májusi verőfényt s a nagybecskereki veteránok megtarthatták az ő tavaszi ünnepélyüket olyan pompás, ragyogó májusi időben, melyet a majálist-rendezők évtizedek mulva is megirigyelhetnek. Akkor a közönség is gyűlt össze a kincstári erdőben, amilyent ez a mindig csendesebbé váló liget régen, de igen régen látott. És folyt a tánc, meg a confetticsata, kicsinyek és nagyok vígan mulattak s az óra már éjfél ütött, mikor az utolsó mulatozók hazafelé iparkodtak. Egyszóval a mi derék veteránjaink majálisa fényesen sikerült, amiben nagy része van, Bobek Györgynek, az ügyes vendéglősnek is.

Sajtóper egy román újságíró ellen. A múlt hónapban a temesvári „Controla” című román lapban erősen támadó cikkek jelentek meg, melyek az aradi román szeminarium ügyeivel és a püspöki szék megüresedésével foglalkoztak. E cikkek által sértve érezték magukat Ciorgáriu Romulusz szeminariumi igazgató és dr. Szucs János ügyvéd, akik sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés címén bepanaszolták a temesvári törvényszéknél a Controlát, az pedig kiadta a cikkek szerzőjéről aradi levelezőjét: Máglás Emánuel, aki Aradon lakik s így az ügyet Máglás kihallgatása céljából áttette a temesvári bíróságra az aradihoz. Máglás azelőtt tanító volt s a magyarellenes mozgalmak idején fegyvertársa Mangrának és a tuzók táborának, most pedig a legelkeseredettebb harcot folytatja ellenük. Aradon lakik s innen küldözgeti cikkeit a román lapoknak.

Éjjeli kutyakorzó. Több oldalról érkezett már panasz, hogy a városban nem tudnak éjjel aludni, mert nagyon sok kutya futkos az utcákon, ezek azután csoportokban össze-vissza csatangolják a várost, ugatnak, vonyítanak és oly éktelen lármát csapnak, hogy a merre elvonulnak, a lakók mind fölriadnak álmukból. Bár a kutyáknak az éjjeli nyugalom ellen elkövetett bűncselekményét se törvény, se szabályrendelet nem minősíti kihágásnak, a rendőrség megtehetné mégis annyit a város éjjeli nyugalma érdekében, hogy a korzózó kutyákat válogatás és kimélet nélkül összefogdostassa.

Halálos fogfájás. Billédrol jelentik, hogy f. hó 14-én a kora reggeli órákban Bludszki Vendelné odavaló öreg német asszonyt az udvaron levő kutban halva találták. Férje azt állítja, hogy felesége mikor úgy hajnal tájt felébredt, nagy fogfájásról panaszkodott neki, majd vette a vizes edényt, hogy abba vizet hozzon a kutból. Ő időközben újra elaludt, csak arra ébredt fel, mikor jelentette neki unokaleánya, hogy a nagymama a kutba esett. A rejtélyes ügyben a vizsgálatot megindították.

Elkobzott sertések. A mai heti vásáron a szeremségi fertőzött Pazuából hozott több sertést koboztak el. A sertéseket egy csentai kupec szállította, akit szigorúan meg fognak büntetni.

A Béga vizállása.

A temesvári folyamnépesség jelentése szerint május 30-án a Béga vizállása a következő volt:

Temesvár — +0.4 apadó.
Nagybecskerek +1.10 cm. apadó.
Títel —

Színház.

* **Francillon.** A jó, a szép mindig vonz, régi igazság ez, nap-nap után tapasztaljuk. Ime a példa. Magyarok, kik egy szót sem tudnak vagy csak alig értenek szerbül, előadásról-előadásra fölkeresik, végignézik és élvezik a helyben működő szerb színészek játékát. Készültségük, tanultságuk, képességek oly magas fokon áll, hogy jobbat azoktól, kik nem élnek egy helyt, hanem városról-városra vándorolnak, kívánni nem lehet. Összjátékuk kifogástalan, a rendezés ügyes, a műsor változatos. Csoda-e, hogy ennek híre megy s mindenki érdeklődik egy-egy előadás iránt? Nem természetesen-e, hogy mikor tegnap egy Ruzsits, ma pedig egy Markovitsné ragadja el

játékával a közönséget, megtelik a színház és szerbek, nem szerbek tapsolnak az igaz tehetőségnek, a hódító művészetnek. Markovitsné Francillonja oly alakítás volt, mely a legnagyobb igényeket is kielégíthette. Nem tuloz, nem tetseleg soha. Mindig eltalálja szerepének alaphangját, mindég egyszerű, természetes és mindég művésznő. „Szemet-szemért, fogat-fogért” mondja Francillon és férje vélt hűtlenségét akarja megboszulni, de nem tudja, mert lelke undorodik tőle, szerelme nagyobb keserűségénél, tisztessége erősebb boszujánál. S a különböző kedélyállapotot mind hiven adta vissza Markovitsné. A többiek is jól játszottak s ha kiemelni külön egyiket sem lehet, ez csupán Francillon igazán kimagasló személyesítésének oka.

* **A szegedi színház címe.** Szeged város legutóbbi közgyűlésén azt indítványozták, hogy a szegedi városi színház nevét hívítsék ki a „nemzeti” szóval. Az indítványt azonban arra az érvelésre, hogy a „nemzeti” kifejezés a színházat úgy tüntetné föl, mintha a színház nem a város, hanem a nemzet köztulajdonát képezné, a többség elvetette.

TÁVIRATOK.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció ma délelőtt ülést tartott, melyen a külügyi költségvetés tárgyalását folytatták.

Holló Lajos az alldéutsch izgatások ellen szólal föl, amely izgatásokat szerinte sulyosítja az, hogy ezt a német kormány tudja, sőt támogatja.

Széll Kálmán miniszterelnök maga is elítéli a nemzet integritása ellen irányuló agitációt, amely a hazaárulással egyenlő. A német kormány azonban távol áll ettől. Az agitációkkal itthon kell szembeszállani s ez meg is történik.

Rakovszky István követeli, hogy a német kormány megtorlással éljen Németországban azok ellen, akik ott írásban és szóban magyarellenes izgatást folytatnak.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter Goluchovszky nevében kijelenti, hogy elítéli a német izgatásokat.

Rakovszky István megjegyzése után Tisza István gróf azt mondja, hogy a német kormány nem élhet megtorlással az ottani izgatásokkal szemben.

Kállay Béni Goluchovszky nevében szólal föl ismét s kijelenti, hogy a külügyi kormány már több ízben felszólalt ezek ellen az izgatások ellen s hogy ezentul is erőlyesen fel fog lépni.

Ezután a részleteket elintézték s megkezdtek a közös pénzügyi költségvetés tárgyalását.

A kereskedelmi miniszterium kettéosztása

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben biztossnak jelentik, hogy a kereskedelmi miniszteriumot öszre kettéosztják. A kereskedelmi miniszteriumból kiválasztandó új miniszterium vas uti és posta ügyi miniszterium lenne. Már az új miniszterium vezetőinek neveit is emlegetik. A hírek szerint az új miniszterjelöltek Vörös László volt keresk. államtitkár és Ludvig Gyula a máv. elnökgazdája.

Változások a kereskedelmi miniszteriumban.

Budapest, május 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hire jár, hogy Mándy Lajos kereskedelmi miniszteri tanácsos, aki most három havi szabadságra ment, szabadsága után nyugdíjazását fogja kérni. Utódját is emlegetik már Cseőke min. tanácsos személyében. Azt is emlegetik, hogy Sztéryny József miniszteri tanácsos is eltávozik a kereskedelemügyi miniszteriumból és hogy a gyáriparosok országos szövetsége már meg is kínálta a szövetség vezető igazgatói állásával.

Bánffy Dezső édesanyja meghalt.

Budapest, május 30. (A „Torontál” ered. távirata.) Kolozsvárról jelentik, hogy özv. Bánffy Dénesné bárónő, Bánffy Dezső báró, volt miniszterelnök édesanyja, ma reggel meghalt.

Montenegróban lelőtt magyar bakák.

Budapest, május 30. (A „Torontál” ered. távirata.) Több lapnak azt a híret, hogy a montenegrói határon néhány magyar bakát lelőttek volna, hivatalosan megcáfolják.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Kereslet és kínálat ma igen élénk. Az árak ma 2 1/2 fillérrel szilárdabbak. Déli zárlat:

Buza májusra	7.77—7.78
„ októberre	6.67—6.68
Rozs októberre	5.23—5.24
Uj tengeri	5.14—5.15
Tengeri augusztusra	5.28—5.30
Zab októberre	5.80—5.81
Repce	11.80—11.90

Közgazdaság.

□ **Állatvásár engedélyezése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendeletileg megengedte, hogy Torontálvármegye Nagy-Komlós községében az eddigi országos vásárokat megelőző napon állatvásár tartassék.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1902. évi május hó 24-től 1902. évi május hó 29-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Glabacs szül. Konrád Appolonia tulajdonát képező 343. öi. számú házat elajándékozta Glabacs Imre és Krisztinának.

Milítjev Milos tulajdonát képező 1706—1707. öi. sz. ház negyed részét eladta Milítjev Zsivának 550 koronáért.

Kollet Jakabné szül. Treuer Katalin tulajdonát képező 2336. öi. számú ház negyed részét elajándékozta Treuer Györgyné Klaszki Borbálának.

Milin Lyubomir tulajdonát képező ház felét eladta Milin Mitának 700 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1902. évi május hó 30-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza 50 kilogramm	9.70 korona
kétszeres	7. —
rozs	6. —
árpa	5.60
zab	7. —
kukorica(uj)	5. —
repece	9.30
széna I.	2.80
„ II.	2.50
szalma I.	1.50
„ II.	1. —
burgonya (uj) 50	4.12
marhahus I. 1 kilogr.	—96
„ II.	—88
borju hus	1.20
disznó hus	—96
juh hus	—72
zsir	1.08

HIRDETÉSEK.

Torontálvármegye ügyészsége.

Árverési hirdetmény.

A felszámolás alatt álló első jarkováci takarékpénztár, mint részvénytársaság tulajdonát képező és Jarkovác község határában fekvő 101 hold szántóföld folyó évi június hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor alulírottak a vármegye székházában levő hivatalos helyiségében megtartandó magánárverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár holdanként 380 korona, vagyis összesen 38.380 korona, melyen alul ez ingatlan el nem adatik.

Bánatpénz fejében 3000 korona lesz leteendő.

A további feltételek alulírottnál betekintheők.

Nagybecskereken, 1902. évi május hó 28-án.

Poroszkay Béla,
m. főügyész.

A párdányi járás főszolgabírájától.

4765. ki. sz. 1902.

469-3.1

Pályázati hirdetés.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött Dinyás község jegyzői állásra, melylyel

1. készpénzben 1000 kor.,
2. iroda átalány 60 kor.,
3. uti átalány 80 kor.,
4. 6 □-öl kemény tűzifa,
5. természetbeni lakás, mely áll 3 szoba, konyha, kamara, pince, istálló, ólak és faszínből,

6. a jegyzői laknál levő egész kert és 800 □-öl pótkert haszonélvezete, mely ingatlanok után az adót és egyéb köztartozásokat a község fizeti,

7. a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak élvezete,

8. anyakönyvvezetővé leendő, kinevezése esetén 120 kor. anyakönyvi tiszteletdíj évi fizetés van egybekötve, pályázat hirdetésükkel s felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi I. t.-c.-ben előirt minősítvényekkel bírnak, hogy pályázati folyamodványaikat f. évi június hó 20-ik napjáig alólirott hivatalnál benyujtsák, mert a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Megjegyeztetik, hogy az illető folyamodónak a hivatalos magyar nyelven kívül a német és szerb nyelvet bírnia kell.

A választás f. évi június hó 21-én d. e. 10 órakor Dinyás község házában fog megejtetni.

Párdányban, 1902. évi május hó 26-án.

Torontálmegye párdányi járás
főszolgabírói hivatala.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

7020. ki. számhoz 1902.

470-1.1

Hirdetés.

Nagybecskerek rend. tan. város tanácsa ezennel közzé teszi, hogy a Bégán átvezető az ugynevezett Sarity-féle szőlőnél levő kompájtárati szolgalmánynak árverés útján leendő bérbeadása tekintetéből 1902. évi június hó 9-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverést a második városi tanácsnoki irodában tart, melyre vállalkozni szándékozók a 400 korona kikiáltási árnak megfelelő 10%-os bántópenzzel ellátva ezennel meghívja.

Az árverési feltételek a városház épület II-ik tanácsnoki irodában a hivatalos órák alatt az árverés napjáig naponta betekintheők.

Nagybecskerek, 1902. évi május hó 27-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Uszoda-megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a „STEIGERWALD“-féle

USZODÁT

teljesen renováltam és
vasárnap, folyó évi június
hó 1-én megnyitom.

Számos látogatást kér

Nagybecskerek, 1902. május havában

kiváló tisztelettel

Grünberger Adolf.

465-2.1

Naponta frissen vágott
spárga (Spargel)

Kurländer Imrénél

tűzifaraktár

Korona-utca 585. sz.

(387-x.16)

Meghívás.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Csöszteleki hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, 1902. évi június hó 15-ikén délután 3 órakor az áll. isk. I-ső osztályu termében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívhatnak.

NAPIREND:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 3 tagjának választása.
6. Netaláni indítványok.

1901. évi december hó 31-én a tagok száma 365, üzletrészeinek száma pedig 597 volt; az év folyamán belépett 17 tag 32 üzletrészszel, kilépett 11 tag 29 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Csöszteleken, 1902. május hó 15-én.

466-1.1

Az igazgatóság.

Gőzmalom részére keresek társul

gépészt,

ki a malomszakmában is jár-tas. Ovadék kívánatos; német előnyben részesül.

Cím a kiadóhivatalban.

446-5.4

HASZONBÉRBEADÁS.

Csanádmegyében, Makó és Földeák között 5 kilométerre a vasuti állomástól, 500 kis hold (1100 □-öl) gazdasági épületekkel bérbe adandó 7 évre.

Torontálmegyében, a valkányi állomástól 2 kilométerre, 600 kat. hold (1600 □-öl) gazdasági épületekkel 12 évre kiadó, esetleg utóbbi azonnal is átvehető, instanciával és terméssel, mivel tulajdonosa elhalt. 437-10.5

Értekezhetni Eckhardt Oszkárnéval, Makón. (Csanádmegyében.)

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírája.

2667. kig. sz. 1902.

463-3.2

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye alibunári járásában fekvő Ilánca nagyközségben nyugdíjazás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A jegyző javadalmazása:

1. Évi fizetés . . . 1600 korona.
2. Lakbér . . . 300 "
3. Utiátalány . . . 120 "
4. 3 öl kemény tűzifa.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 3. §-a, illetve 1900. évi XX. t.-c. 3. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám folyó évi június hó 17-éig annál is inkább nyujtsák be, mert később érkezett kérvényeiket figyelembe nem vehetek.

Alibunáron, 1902. évi május hó 27-én.

Radonits,
főszolgabíró.

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírája.

2668. kig. sz. 1902.

462-3.2

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye alibunári járásában fekvő Alibunár nagyközségben nyugdíjazás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A jegyző javadalmazása:

1. Évi fizetés . . . 1600 korona.
2. Évi lakbér . . . 480 "
3. Faátalány . . . 52 "

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t.-c. 3. §., illetve 1900. évi XX. t.-c. 3. §. alapján szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi június hó 15-éig nyujtsák be. Később érkező kérvényeket figyelembe nem fogok venni.

Alibunáron, 1902. évi május hó 25-én.

Radonits,
főszolgabíró.

Géptulajdonosok
!!! figyelmébe !!!

Mindennemű gépek csak úgy tart-hatók jó karban, ha munkaközben jó gépolajjal kenetnek. Jó gépolaj használata által a gépjavitási számla gyakran 50%-al csökken, miért is minden géptulajdonos csakis megbízható cégnél szerezze be olaj-szükségletét. :- :- :- :- :- :-

A szoliditás elvét szigoruan szem előtt tartva, ajánlom dus készletemet mindennemű :- :- :- :- :- :- :-

OLIV, OLIVIN, BAKU és VALVOLIN gépolajban, nemkülönben :- :- :- :- :-

TOVOTTZSIR, GYANTA, FAGGYU stb. legolcsóbb áron és kérem engemet próbamegrendelésekkel megtisztelni.

HAIDEGGER ÖDÖN,
Nagybecskerek.

461-3.2